

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a služeb

Bakalářská práce

Vnější obchodní vztahy ČR

Vypracoval: Martin Mašek
Vedoucí práce: Ing. Lucie Tichá, Ph.D.

České Budějovice 2019

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martin MAŠEK**
Osobní číslo: **E15137**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Vnější obchodní vztahy ČR**
Zadávající katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je zhodnotit vývoj vnějších obchodních vztahů České republiky.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Analýza zahraničního obchodu a vnějších obchodních vztahů ČR
3. Vliv Společné obchodní politiky EU na politiku ČR

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metody. 4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání. 5. Vlastní návrhy. 6. Závěr. 7. Seznam literatury.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Rozsah pracovní zprávy: **40- 50 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Beneš, V. a kol. (2006). Zahraniční obchod. Praha: Grada Publishing

Janatka, F. a kol. (2004). Obchod v rámci EU a obchodní operace mimo členské země EU. ASP, Publishing, Praha

Kalínská, E. (2010). Mezinárodní obchod v 21. století. Praha: Grada Publishing

Machková, H., Černošlávková, E., Sato, A. a kol. (2007). Mezinárodní obchodní operace. Praha: Grada

Mulačová V., Mulač P. a kol. (2013). Obchodní podnikání ve 21. století Praha: Grada Publishing

Plchová, B. a kol. (2007). Zahraniční ekonomické vztahy ČR. Praha: Oeconomica

Tichá, L. (2007). Vnější obchodní vztahy ČR. České Budějovice: EF JU

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Lucie Tichá, Ph.D.**

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce: **16. ledna 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2018**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

Ing. Viktor Vojtko, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 17. března 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne:

Podpis:

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval vedoucí své bakalářské práce paní Ing. Lucii Tiché, Ph.D. za odborné vedení, ochotu, cenné rady a připomínky při zpracování této bakalářské práce. Také bych chtěl poděkovat své rodině za podporu při psaní této práce a po celou dobu mého studia.

Obsah

Obsah.....	6
1 Úvod.....	8
2 Cíle a metodika	9
2.1 Cíle	9
2.2 Metodika	9
3 Literární rešerše.....	10
3.1 Vnější obchodní vztahy	10
3.1.1 Makroekonomické prostředí ČR.....	10
3.1.2 Subjekty vnějších ekonomických vztahů	10
3.1.3 Význam vnějších ekonomických vztahů.....	11
3.1.4 Operace a činnosti ve vnějších ekonomických vztazích.....	11
3.1.5 Mezinárodní obchodní politika	12
3.1.6 Smluvní nástroje obchodní politiky	12
3.1.7 Podpora ekonomických zájmů ČR v zahraničí	13
3.1.8 Evropská unie.....	15
3.2 Instituce v mezinárodním obchodě	16
3.2.1 Historie mezinárodních organizací a institucí.....	16
3.2.2 Mezivládní organizace	17
3.2.3 Nevládní organizace.....	22
4. Praktická část	23
4.1. Analýza obchodních vztahů České republiky	23
4.1.1 Zahraniční obchod České republiky s Evropskou unií	23
4.1.2 Hlavní partneři v zahraničním obchodě České republiky	26
4.2. Vybrané bilaterální smlouvy ČR.....	42
4.3 Nejdůležitější multilaterální dohody EU.....	46

4.4 Vybrané obchodní smlouvy EU	47
5. Závěr	51
I. Summary	53
II. Zdroje	59
III. Seznam grafů a tabulek	59

1 Úvod

Zahraníční obchod je nedílnou součástí všech zahraničních ekonomik. V dnešní době globalizace je propojování států naprosto nevyhnutelné. Zahraniční obchod a vnější obchodní vztahy jsou základní a nejstarší formou mezinárodních vztahů. Hlavním cílem by mělo být uzavírání smluv za účelem dosahování výhod pro všechny zúčastněné strany. Nejde však jen o snižování nákladů prostřednictvím mezinárodního obchodu, ale i o navazování dobrých politických vztahů a spojenectví. Spolupráce s ostatními státy je pro Českou republiku klíčová, jelikož naše ekonomika je orientovaná proexportně a bez dobrých obchodních vztahů by to nebylo možné.

Významnou roli v zahraničním obchodě České republiky zaujímá Evropská unie, kterou je Česká republika součástí. Evropská unie zajišťuje pro všechny členské státy základní ekonomické svody jako volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a osob. Česká republika tedy podléhá celnímu zákonu Evropské unie. Česká republika po vstupu do Evropské unie musela aktualizovat všechny mezinárodní obchodní smlouvy a týkají se jí všechny smlouvy uzavřené Evropskou unií. Nicméně Česká republika má i nadále uzavírat mezinárodní smlouvy samostatně, pokud neodporují směrnici Evropské unie.

Hlavními ukazateli zahraničního obchodu jsou obrat, dovoz a vývoz. Nejvíce obchodních procesů České republiky probíhá se státy, které patří do Evropské unie.

Současná společnost je označována jako konzumní, a proto se zvyšuje celosvětová spotřeba. To má vliv na produkci, kdy jsou kladeny nároky nejen kvantitu výroby, ale i na její kvalitu.

Kvůli rozdílnému bohatství a ekonomické vyspělosti zemí je důležité, aby bohatší země podporovaly v rámci solidarity rozvojové země a vytvářely jim příležitosti a podmínky pro zapojení do mezinárodního obchodu. Podpora rozvojových zemí a pomoc jim poskytovaná je nezbytná a tyto země by se bez ní neobešly.

Pro Českou republiku je také velmi důležité členství ve Světové obchodní organizaci, jelikož ještě jako Československo bylo jedním ze zakládajících států. Tato organizace upravuje jednání v zahraničním obchodě a bez ní by bylo obchodování mezi státy značně obtížnější.

2 Cíle a metodika

2.1 Cíle

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit vývoj vnějších obchodních vztahů České republiky a určit nejvýznamnější obchodní partnery. Následně také charakteristika obchodních dohod a úmluv mezi Českou republikou a ostatními zeměmi, včetně smluv uzavřených Evropskou unií.

2.2 Metodika

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou.

Teoretická část je založena na studiu odborné literatury. Přinesla přehled o problematice vnějších obchodních vztahů České republiky. Dále také popisuje světové instituce v mezinárodním obchodě.

Důležitou částí bylo zpracování sekundárních dat. Tato data jsou získána z Českého statistického úřadu a Ministerstva průmyslu a obchodu a podrobně mapují vnější obchodní vztahy České republiky v jednotlivých letech. V praktické části jsou následně zmapovány obchodní vztahy a jejich vývoj v letech a jednotlivé obchodní smlouvy uzavřené mezi Českou republikou a ostatními zeměmi v mezinárodním obchodu. Jsou zde také popsány smlouvy uzavřené Evropskou unií a týkající se tedy i České republiky.

3 Literární rešerše

3.1 Vnější obchodní vztahy

3.1.1 Makroekonomické prostředí ČR

Makroekonomickým prostředím se rozumí jednotná strategie státu a jeho politika v oblastech:

- legislativy,
- daní,
- cel,
- certifikace,
- bankovníctví,
- měn a jejich kurzů,
- šíření informací,
- regulace a řízení.

Makroekonomická pravidla tvoří základ pro vývoj mikroekonomiky státu i pro začlenění do celosvětového tržního segmentu (Čichovský, 1997).

3.1.2 Subjekty vnějších ekonomických vztahů

Ekonomické subjekty různých forem tvoří reálný sociálně-ekonomický systém. Tyto subjekty jsou označovány jako ekonomické celky, které nabývají konkrétní podoby:

- státní ekonomický celek, jež představuje národní ekonomiku na hranicemi vymezeném území a plní politickou i ekonomickou funkci;
- celky působící uvnitř národní ekonomiky, tedy podniky orientované na vývoz, exportní a importní firmy, banky s mezinárodní činností, mezinárodní dopravci, podnikatelé v oblasti turistiky;
- nadnárodní celky, které představují mezinárodní společnosti, jejichž aktiva a působnost jsou rozdělena do dvou a více zemí;
- mezinárodní integrační seskupení, což jsou institucionalizované integrační celky.

Tyto subjekty navazují vztahy s ostatními subjekty světové ekonomiky a díky nim dochází k mezinárodní dělbě práce a z ní vyplývající specializace (Cihelková, 2003).

3.1.3 Význam vnějších ekonomických vztahů

Hlediska hodnocení zahraničního obchodu:

- Efektivnost, tedy soustředění se na výrobky s maximální úsporou společenské práce. Na podporu těchto výrobků je zaměřen výzkum, vývoj a propagační úsilí. Menší a otevřenější ekonomiky by se měly soustředit na zachování vývozu schopnosti vybraných výrobků.
 - Proporcionalita se týká téměř všech ekonomik, jež mají potřebu zajišťovat určité zboží ze zahraničí. Soběstačné země, které dokáží pokrýt veškerou vlastní průmyslovou výrobu, jsou USA, Rusko, Čína a Indie. Částečně to dokáže zvládnout i Brazílie a Indonésie. To ale nic nemění na tom, že jsou důležitými účastníky mezinárodního obchodu.
 - Demonstrativní efekt znamená, že jednotlivé země svým vývozním chováním v mezinárodním obchodě získávají určitý status, poukazující na stav a úroveň rozvoje výrobních sil. Naopak dovoz odhaluje nedostatky. Země tímto způsobem demonstrují designový a technický trend.

Zahraniční obchod lze také hodnotit mírou hospodářské provázanosti. Vyšší provázanost zemí zajišťuje i stabilnější celkové vztahy. (Beneš a kol, 2004).

3.1.4 Operace a činnosti ve vnějších ekonomických vztazích

Vnější ekonomické vztahy jsou souhrnem prvků ekonomiky. Zahraniční obchod jako jeden z těchto prvků zajišťuje propojení s ekonomikou světovou.

Mezi operace ve vnějších ekonomických vztazích patří činnosti, které mají za následek uzavírání smluv se zahraničními subjekty.

Oblasti těchto činností jsou:

- věda, výzkum, vývoj, technika a technologie;
- výroba – specializace, kooperace, koprodukce;
- činnosti po skončení výrobního procesu – služby, finanční a devizové vztahy.

Operace lze třídit dle:

- předmětu,

- teritorií,
- typu smlouvy,
- pohybu zboží,
- typu obchodu,
- vztahu k reprodukčnímu procesu (Černohlávková a kol., 1992).

3.1.5 Mezinárodní obchodní politika

Zahraněčně obchodní politika zahrnuje vše, čím země záměrně ovlivňuje zahraniční obchod. Země je naopak následně ovlivňována mírou závislosti ekonomiky na zahraničním obchodě. Zahraněčně obchodní politiky jednotlivých států společně tvoří mezinárodní obchodní politiku, jež souvisí s kvalifikovanými styky států. Pravidla mezinárodního obchodu jsou určena uzavíráním mezinárodních smluv (Dvořák, 2001).

3.1.6 Smluvní nástroje obchodní politiky

Pomocí smluvních nástrojů obchodní politiky je vymezena míra obchodu mezi dvěma a více zeměmi, dle podmínek, na kterých se dohodly. Dohody by měly být výhodné pro všechny zúčastněné strany, ale závisí na pozici, v níž do jednání vstupují (Plchová a kol., 2001).

Dvoustranné smluvní nástroje

V tomto obchodu dochází k jednání o podmínkách mezi dvěma zeměmi.

- Obchodní smlouvy jsou všeobecná pravidla a zásady vzájemného chování smluvních stran v oblasti hospodářských styků. Jsou uzavírány nejvyššími představiteli států. Mají dlouhodobý charakter.
- Obchodní dohody většinou vycházejí z obchodních smluv, navazují na ně a rozšiřují je. Mohou upravovat obchodní styky mezi smluvními stranami.
- Platební dohody jsou dohody mezi státy nebo emisními bankami o způsobu vzájemného vyrovnání pohledávek a závazků vzniklých z hospodářských vztahů (Plchová a kol., 2001).

Mnohostranné smluvní nástroje

Jedná se o obchodní smlouvy a dohody uzavřené mezi více zeměmi a týkají se:

- mezinárodních organizací a institucí;
- integračních seskupení, jež jsou rozdělené do čtyř forem, kde nejjednodušší formou je pásmo volného obchodu, dále následuje celní unie a společný trh, nejvyšší formou je pak hospodářská a měnová unie;
- mezinárodní surovinové dohody, které se uzavírají buď mezi jednotlivými producenty určité suroviny, nebo jde o vztah mezi producentem a spotřebitelem; hlavním úkolem dohod je dlouhodobá stabilizace cen, dále se stanovuje maximální a minimální cena, která má zabránit vzniku výraznějších cenových odchylek (Plchová a kol., 2001).

3.1.7 Podpora ekonomických zájmů ČR v zahraničí

Pro vládu České republiky je rozvoj vnějších ekonomických vztahů velmi důležitý. Velká důležitost se přikládá prosazování hospodářských zájmů ve světě. Z důvodu velké otevřenosti české ekonomiky je dle vlády ČR prosperita země závislá právě na dosahování dobrých výsledků v mezinárodním obchodě.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR neustále zvyšuje úlohu diplomacie při podpoře vnějších ekonomických zájmů ČR. Diplomacie se musí přizpůsobovat světovému vývoji, pomocí něhož dochází ke stále větší propojenosti mezi jednotlivými státy. Česká republika má značně exportně orientovanou ekonomiku a přikládá velkou váhu realizaci zahraniční politiky Ministerstvem zahraničních věcí.

Podpora ekonomických zájmů je součástí zahraniční a hospodářské politiky (MZV, 2015).

Jednotná prezentace ČR v zahraničí

Česká republika se prezentuje jako moderní vyspělá země s vlastní kulturou a identitou. Označuje se také za důvěryhodného partnera ve světovém společenství. Vytváří nejlepší možné podmínky pro dosahování ekonomické realizace. To vše má na starosti Ministerstvo zahraničních věcí.

Na prezentování ČR v zahraničí se nepodílejí jen jednotlivá ministerstva, ale i agentury, jako jsou CzechTrade, CzechInvest, Česká centra a CzechTourism. Prezentace se dále účastní i Asociace krajů ČR.

Pro efektivní dosahování zájmů České republiky je důležitá spolupráce Ministerstva zahraničních věcí ČR a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Obě tato ministerstva mají stanoveny své kompetence, ale cíle na zlepšování vnějších ekonomických vztahů jsou stejné (Businessinfo, 2011).

Zahraněně obchodní politika ČR

Obchodní politika ČR je značně ovlivněna členstvím v Evropské unii. ČR musela změnit zahraničně obchodní politiku vůči partnerským státům mimo Evropskou unii. Nástroje obchodní politiky ČR nahradily autonomní a smluvní prostředky EU. Ministerstvo průmyslu a obchodu zveřejňuje informace o obchodování s nečlenskými státy EU pro české vývozce a dovozce (MPO, 2006).

Exportní strategie ČR

Exportní strategie ČR pro období 2012-2020 je založena na třech základních pilířích:

- Zpravodajství pro export
 - Zjednodušení přístupu k informacím pro export
 - Obchodní kontakty a statistiky
 - Zpravodajství o trzích a analýza trhů
 - Infrastruktura a lidské zdroje
- Rozvoj exportu
 - Přípravenost na export a exportní vzdělávání
 - Poradenství pro export
 - Exportní financování
 - Exportní ekosystém
- Rozvoj obchodních příležitostí
 - Rozšiřování poptávky po českém exportu
 - Investice pro export
 - Marketing, branding a lobbying

- Obchodní politika
- Řešení problémů (Businessinfo, 2012).

V rámci této strategie bylo vybráno 12 prioritních zemí – Brazílie, ČLR, Indie, Irák, Kazachstán, Mexiko, Ruská federace, Srbsko, Turecko, Ukrajina, USA a Vietnam (MPO, 2012).

3.1.8 Evropská unie

Základní myšlenkou vzniku Evropské unie bylo dosažení sjednocené, mírové a vzkvétající Evropy. Mezi zakladatele patří řada světově významných osobností, jako Winston Churchill, Johan Beyen, Walter Hallstein a další.

Hlavním důvodem vzniku byl záměr ukončení válečných konfliktů. V roce 1950 bylo založeno Evropské společenství uhlí a oceli, které má za úkol dosažení trvalého míru. Zakládajícími státy byly Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemí. Toto období je značně ovlivněno studenou válkou.

V 60. letech nebyla uplatňována cla a používala se společná kontrola produkce potravin z důvodu zajištění dostatečného množství pro všechny členské státy.

V roce 1973 přistoupily do Unie další tři státy, jimiž byly Dánsko, Irsko a Spojené království. V Evropě v té době nastávala energetická krize a značné hospodářské problémy. Začínala se budovat infrastruktura v chudších oblastech a za pomoci finančních prostředků se vytvářela nová pracovní místa. V roce 1979 poprvé vyvstala možnost volit poslance do Evropského parlamentu přímo.

V roce 1980 se stalo členem Řecko. V roce 1981 přistoupily státy Pyrenejského poloostrova, tedy Španělsko a Portugalsko a současně byl uzavřen Jednotný evropský pakt, řešící problémy volného obchodu. Důležitou událostí se stal 9. listopadu 1989 pád berlínského zdi. Tato událost měla osvobozující vliv na zahraniční investice a obchod.

V roce 1993 byl dokončen jednotný evropský trh. V 90. letech byly uzavřeny dvě významné smlouvy, a to Maastrichtská smlouva (též nazývána Smlouvou o Evropské unii) a Amsterodamská smlouva. V roce 1995 se členem stalo také Finsko, Švédsko a Rakousko. Vznikl schengenský prostor zaručující volný pohyb bez pasových kontrol.

V roce 2010 došlo k největšímu přijetí států. Mezi těchto 10 zemí patří Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. V roce 2007 je následovalo Bulharsko a Rumunsko. V roce 2008 došlo ke světové finanční krizi a všechny státy proto podepsaly Lisabonskou smlouvu.

V roce 2013 se stalo dosud posledním 28. členem Evropské unie Chorvatsko. V současné době musí řešit problém v podobě teroristických útoků a přílivu lidí ze Středního východu hledajících v Evropě útočiště.

Unijní měna euro je používána v 19 z 28 členských států Evropské unie a společně tvoří eurozónu (Europa.eu, n.d.).

Společná obchodní politika EU

V EU existují dvě možnosti spolupráce v obchodování se zbožím a službami, jimiž jsou:

Vnitrokomunitární obchod, který jedná o volném pohybu zboží a služeb mezi členskými státy EU. V současné době se EU skládá z 28 států. Obchody jsou uskutečňovány na jednotném vnitřním trhu EU a je zde chráněna hospodářská soutěž.

Druhou možností je extrakomunitární obchod, jež jedná o obchodech mezi členskými státy EU a nečlenskými státy za pomoci společné obchodní politiky (Fojtíková a kol., 2008).

3.2 Instituce v mezinárodním obchodě

3.2.1 Historie mezinárodních organizací a institucí

Mezinárodní instituce a dohody začaly vznikat ve druhé polovině 19. století a nahradily tak dvoustranné hospodářské dohody, které vymezovaly vztahy mezi zeměmi do té doby. Celkový rozvoj mezinárodního obchodu vyústil v uzavírání mnohostranných smluv. Nejdříve vznikaly unie, jež představovaly úmluvu více států. Prostřednictvím mezinárodních orgánů dosahovaly svých cílů v kulturní, hospodářské i technické oblasti.

Mezinárodní obchod byl značně ovlivněn druhou světovou válkou, a proto po jejím skončení začaly vznikat instituce řešící problémy ekonomického charakteru.

Mezinárodní organizace zakládají státy uzavřením smlouvy a v současnosti takovýchto smluv existuje velké množství. Mezinárodní organizace se dělí na otevřené a uzavřené, a to podle možnosti přistoupení dalších států (Pouzarová, 1998).

Do mezinárodních organizací se sjednocují státy nebo nevládní subjekty za účelem obchodní spolupráce a zjednodušení obchodních procesů. Členství jednotlivých států je dobrovolné.

Některé organizace byly založeny právě kvůli řešení otázek v oblasti obchodu, a mají tak na mezinárodní obchodní silný vliv.

Dalším rozdělením mezinárodních organizací je na mezivládní a nevládní (Kalínská a kol., 2010).

3.2.2 Mezivládní organizace

Jedná se o dobrovolné sdružování států, které se zavazují k dodržování vytvořených pravidel. Pomocí těchto pravidel je řízen mezinárodní obchod. Hlavním cílem je podpora a usnadnění mezinárodního obchodu (Businessinfo, 2012).

Světová obchodní organizace (WTO)

Jedná se o souhrn přímých a nepřímých vládních opatření, která mění prostředí, v němž dochází k mezinárodním obchodním operacím (Kerr, 2007).

Předchůdcem WTO byla Všeobecná dohoda o clech a obchodu GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) z roku 1947, kterou vytvořilo 23 zemí. V době vzniku měla WTO 125 členů (Daniels et al., 2008).

Světová obchodní organizace vznikla 1. 1. 1995 na základě Dohody o zřízení Světové obchodní organizace podepsané 15. 4. 1994.

Cíle WTO mají být dosahovány za pomoci dohod, ze kterých plynou vzájemné výhody na snížení celních sazeb a dalších překážek obchodu. Odstraňují také diskriminační jednání v mezinárodních obchodních vztazích (Šroněk, 1997).

Mezi cíle WTO patří zlepšování životní úrovně, zvyšování zaměstnanosti, růst reálného důchodu a efektivní poptávky, zvyšování objemu výroby a obchodu se zbožím a službami. Dále v rámci WTO dochází k vyjednávání a uzavírání obchodních dohod mezi členskými státy. Řeší se zde také spory vznikající následkem těchto obchodů a střet zájmů v rámci organizace (MPO, 2018).

Principy WTO:

- obchod bez diskriminace, tedy stejné podmínky pro všechny členské státy a žádné rozdíly mezi domácími a zahraničními dodavateli;
- uvolňování obchodu, a to postupně na základě jednání;
- předvídatelnost, což jsou obchodní vztahy a jejich podřízenost právní závaznosti a transparentnosti;
- spravedlivá hospodářská soutěž, jež má za úkol zamezit nekalým praktikám v mezinárodním obchodu;
- rozvojový princip, který podporuje méně vyspělé členské státy (Svatoš a kol., 2009).

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)

OECD byla založena 14. října 1960 v Paříži, kde 20 států podepsalo Konvenci o OECD, a 30. září 1961 vstoupily v platnost dva dodatkové protokoly. Česká republika vstoupila od OECD 21. prosince 1995. Aktuálně OECD čítá 35 členských států (MPO, 2015).

Česká republika byla do OECD přijata jako první stát ze střední a východní Evropy (Tichá, 2007).

OECD se zaměřuje na pomoc vládám po celém světě tím, že:

- obnovuje důvěru v trhy a instituce,
- obnovuje zdravé veřejné finance jako základ budoucího udržitelného hospodářského růstu,
- podporuje nové zdroje růstu prostřednictvím inovací, environmentálně šetrných strategií a vývoj rozvíjejících se ekonomik,
- zajišťuje rozvoj schopností pracovat produktivně a uspokojivě v budoucích pracovních příležitostech (OECD.org).

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (Organization for Economic Cooperation and Development – OECD) nahradila Organizaci pro evropskou hospodářskou spolupráci (Organization for European Economic Cooperation – OEEC). Hlavním úkolem OEEC byla po druhé světové válce pomoc na obnovu Evropy (Kalínská a kol., 2010).

Nejvyšším orgánem OECD je Rada, která je nadřazená Výkonnému výboru, Výboru pro vnější vztahy a Rozpočtovému výboru. Každá členská země má v Radě OECD svého stálého zástupce.

Nejvyšším představitelem OECD je tajemník Angel Gurría z Mexika.

OECD se zabývá hospodářskou, finanční a fiskální politikou, obchodem, zaměstnaností, sociálními věcmi, místním rozvojem, životním prostředím, vzděláváním, vědou, technologií, průmyslem a řadou dalších odvětví.

OECD vypracovává pro členské země hospodářský přehled, jež obsahuje informace o hospodaření dané země, a na jejich základě navrhuje určitá doporučení (MZV, n.d.).

Mezinárodní měnový fond (MMF)

Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund) vznikl na základě konference v Bretton-Woods v roce 1944 za účasti 44 států světa. MMF zahájil svou činnost 27. prosince 1945, kdy dohoda o jeho vzniku vešla v platnost.

Mezi činnosti MMF patří podpora mezinárodní měnové součinnosti, dále má za úkol udržovat co nejvyšší zaměstnanost a reálný důchod, starat se o kursovou stabilitu, odstraňovat devizové překážky negativně ovlivňující světový obchod, za určitých podmínek také zpřístupňovat zdroje Fondu, pomoci v otázkách zadluženosti rozvojových zemí.

Nejvyšším orgánem MMF Rada guvernérů, jež se skládá z guvernérů členských států, kterými jsou ministr financí nebo guvernér centrální banky a jedním alternátem (Marková, 2002).

V současné době tvoří MMF 189 států a sídlo má ve Washingtonu (IMF.org, n.d.).

Peněžní zdroje MMF tvoří:

- členské příspěvky – státy plní upsané kvóty pomocí splátek
- devizové úvěrové facility – stanoveny poměrem k výši členských kvót
- nerozdělený důchod MMF – může být rozdělen mezi členské státy nebo použit k tvorbě rezerv
- doplňkové zdroje – výpůjčky u centrálních bank, vlád vybraných států nebo Banky pro mezinárodní platby (Landorová a kol., 1997).

MMF požaduje od členských států poskytování určitých informací:

- držba zlata a deviz,
- vývoz a dovoz zlata,
- celkový dovoz a vývoz zboží,
- mezinárodní platební bilance,
- stav mezinárodních investic,
- HDP,
- cenové indexy,
- řízení devizového hospodářství,
- clearingové dohody,
- informace na vyžádání MMF (Landorová a kol., 1997).

V případě neplnění stanovených povinností může být zemi odepráno právo využívání všeobecných zdrojů Fondu a v případě dlouhodobého neplnění může být vyzvána ke vzdání se členství.

Členství v MMF může být ukončeno dobrovolně doručením písemného oznámení o ukončení členství kanceláři MMF (Marková, 2002).

Světová banka (BS)

Banka zahájila svoji činnost 25. června 1946 a nesla oficiální název Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD, n.d.).

Původním cílem bylo odstraňování následků druhé světové války, které zanechala na ekonomikách členských států. Na základě Marshallova plánu se poté Světová banka zaměřila na financování programů v rozvojových zemích. Později byly poskytovány úvěry i hospodářsky vyspělým zemím, kterými byly Japonsko, Finsko nebo Španělsko. Od 70. let poskytuje úvěry i zemím střední a východní Evropy, ale drtivá většina úvěru připadá na rozvojové země.

Členské země Světové banky musí mít zároveň členství i v Mezinárodním měnovém fondu (Marková, 2002).

Skupina světové banky sdružuje ostatní instituce a patří sem:

- Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD)
- Mezinárodní sdružení pro rozvoj (IDA)

- Mezinárodní finanční korporace (IFC)
- Mnohostranná agentura pro poskytování investičních záruk (MIGA)
- Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID) (Tichá, 2007).

Členský vklad České republiky určený MMF byl 425 mil. USD. (Landorová a kol., 1997).

Banka pro mezinárodní platby (BIS)

Banka pro mezinárodní platby vznikla na základě Haagské dohody z roku 1930 a řadí se k nejstarším měnovým institucím. Sídlo BIS je zřízeno v Basileji.

Členy BIS jsou centrální banky většiny evropských zemí, ale i Kanady, USA, Japonska, Austrálie nebo Jihoafrické republiky.

BIS také označována jako banka centrálních bank, kdy pro ně zajišťuje operace se zlatem společně s devizovými a úvěrovými operacemi (Marková, 2002).

Konference o obchodu a rozvoji (UNCTAD)

Konference o obchodu a rozvoji vznikla v roce 1964 a v současnosti zahrnuje 194 členů. Sídlo UNCTAD je v Ženevě (UNCTAD.org).

Cílem organizace je integrace rozvojových zemí do světové ekonomiky a její činnost je orientována na výzkum, analýzy a shromažďování údajů.

UNCTAD má na starosti informační systém o překážkách obchodu (Kalínská a kol., 2010).

Mezinárodní obchodní centrum (ITC)

Mezinárodní obchodní centrum je agentura pro technickou spolupráci v určitých oblastech obchodu. Členy ITC se stávají všichni členové UNCTAD a WTO. Cílem je zajištění konkurenceschopnosti rozvojových zemí a zemí s transformující se ekonomikou ve světovém obchodu (Kalínská a kol., 2010).

ITC vzniklo v roce 1964 jako společná organizace Světové obchodní organizace a Organizace spojených národů (INTRACEN.org, n.d.).

Evropská hospodářská komise (UNECE)

Evropská hospodářská komise OSN je součástí regionálních rad OSN. Komise byla založena v roce 1947 se sídlem v Ženevě. UNECE vznikla za účelem ekonomické pomoci Evropě v poválečné době.

Hlavními úkoly UNECE jsou ekonomická spolupráce a integrace v oborech energetiky, životního prostředí, bytové politiky, statistiky, obchodu, hospodářství a dopravy.

Díky UNECE mohla vzniknout Střediska OSN pro usnadňování obchodu a elektronický obchod (Kalínská a kol., 2010).

3.2.3 Nevládní organizace

Mezinárodní obchodní komora (ICC)

Mezinárodní obchodní komora je celosvětovou organizací sdružující podnikatelské subjekty a jejich asociace. ICC byla založena v roce 1919 a její sídlo se nachází v Paříži.

Základním cílem ICC je podpora a usnadňování mezinárodního obchodu, investic a tržní ekonomiky.

Nástrojem ICC jsou pravidla, která nejsou mezinárodními smlouvami nebo závazky, a proto nejsou závazné. Nejvýznamnější jsou Mezinárodní pravidla dodacích doložek Incoterms.

Spory v rámci obchodního styku řeší Mezinárodní rozhodčí soud (Kalínská a kol., 2010).

Světová federace obchodních míst (WTPF)

Světová federace obchodních míst byla založena v roce 2000 a má za úkol zřízení obchodních míst. V ČR se žádná obchodní místa vytvořit nepodařilo.

Cílem WTPF je podpora malých a středních podniků v oblasti obchodu (Kalínská a kol., 2010).

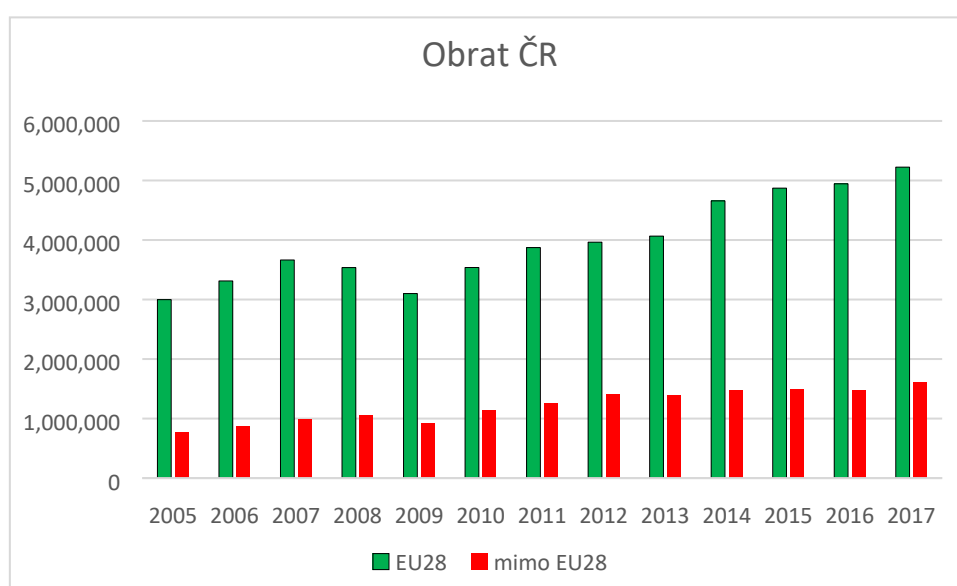
4. Praktická část

4.1. Analýza obchodních vztahů České republiky

Tato část práce je zaměřena na analýzu zahraničních obchodních vztahů mezi Českou republikou a ostatními zeměmi.

4.1.1 Zahraniční obchod České republiky s Evropskou unií

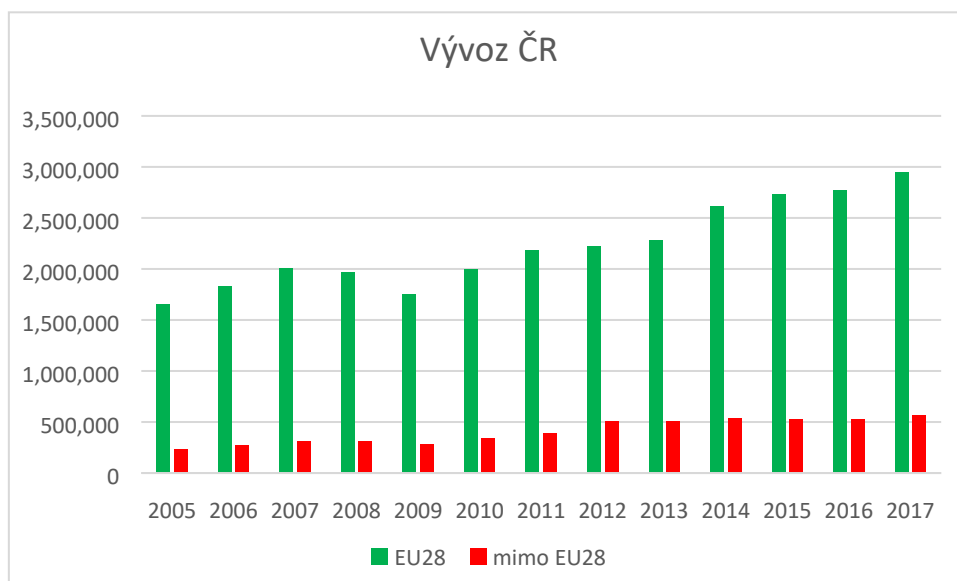
Graf 1 Obrat ČR 2005-2017 v mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

Z grafu č. 1 lze určit rostoucí trend obratu České republiky v obchodě s členskými státy Evropské unie, který jednoznačně převažuje nad státy mimo Evropskou unii. K mírnému poklesu dochází pouze v letech 2008 a 2009 z důvodu finanční krize. V září 2008 zaznamenaly burzy po celém světě značný propad. Celkový obrat České republiky z roku 2017, který činil 6 862 328 mil. Kč, je téměř dvojnásobný oproti roku 2005, jehož hodnota činila 3 762 415 mil. Kč. Můžeme vidět, že české ekonomice se v posledních letech daří a snaží se uzavírat stále nové bilaterální dohody a získávat tím výhody v zahraničním obchodě.

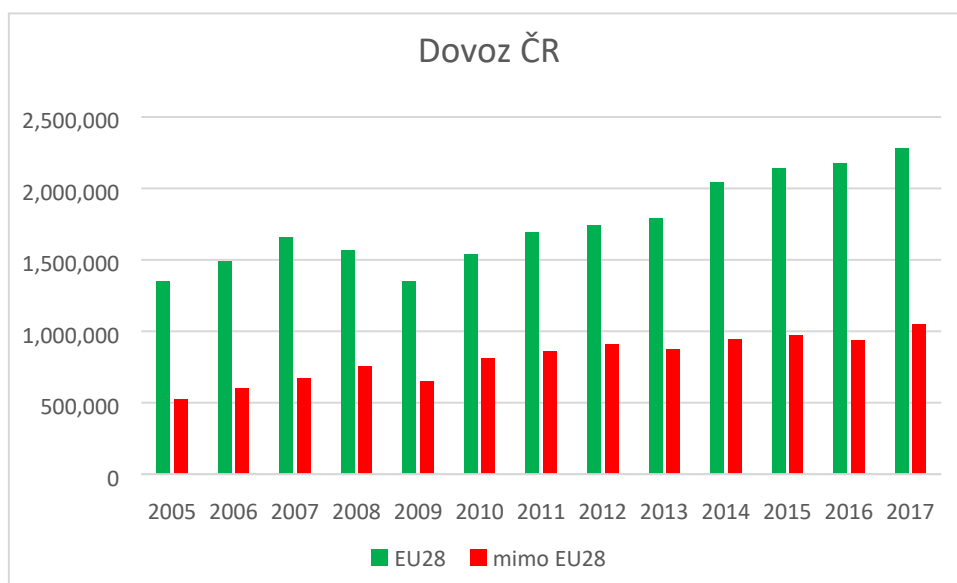
Graf 2 Vývoz ČR 2005-2017 v mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

Z grafu č. 2 vyplývá, že vývoz z České republiky do členských států Evropské unie jednoznačně převládá nad vývozem do ostatních zemí světa. Zatímco rozdíl mezi vývozem do členských a nečlenských států v roce 2005 byl 1 411 588 mil. Kč, v roce 2017 činil tento rozdíl už 2 376 772 mil. Kč, což opět znamená rostoucí trend v průběhu let. U států Evropské unie je tento trend výraznější a v grafu lépe viditelný, u států mimo Evropskou unii jsou rostoucí hodnoty daleko méně výrazné. Je pochopitelné, že Česká republika obchoduje primárně se státy v rámci Evropské unie, protože se jedná o volný obchod a zboží nepodléhá clu. Při obchodování se státy mimo Evropskou unii je vhodné mít uzavřené bilaterální smlouvy, které obchod značně usnadňují a pro obě strany zvýhodňují.

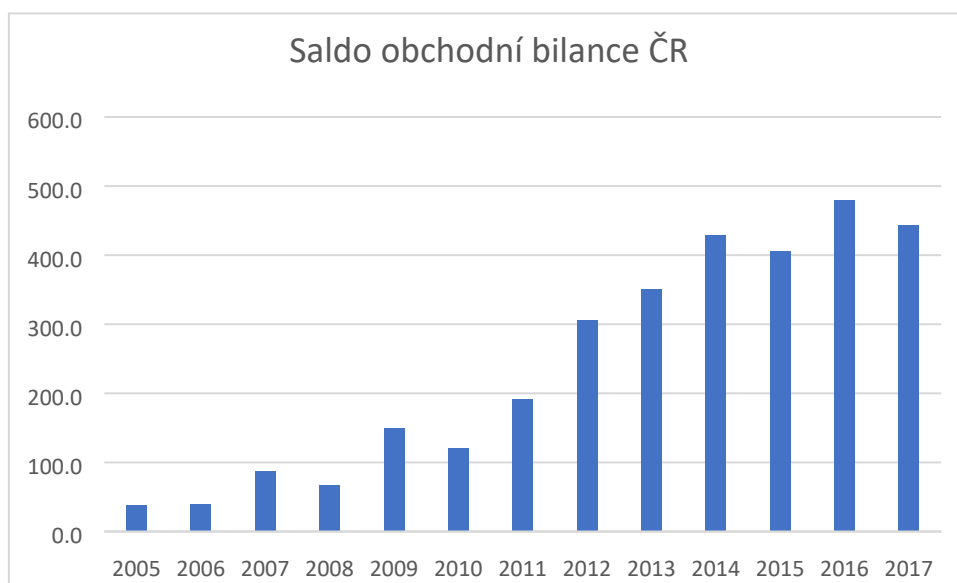
Graf 3 Dovoz ČR 2005-2017 v mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

Z grafu č. 3 lze vyčíst, že na celkovém dovozu do České republiky se státy mimo Evropskou unii podílejí výrazněji, než je tento poměr u vývozu. Nicméně opět převládá obchod se státy v rámci EU. Rostoucí trend je hodně podobný se stejným poklesem v letech 2008 a 2009 z důvodu celosvětové hospodářské krize, po jejímž skončení začaly hodnoty dovozu opět růst. V roce 2017 dosahuje hodnota celkového dovozu hodnoty 3 349 431 mil Kč, která je nižší než hodnota vývozu 3 512 897 mil Kč v témže roce.

Graf 4 Saldo obchodní bilance ČR v mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V grafu č. 4 je vidět, že poměr mezi vývozem a dovozem v posledních letech je vždy kladný. To je zapříčiněno dlouhodobým růstem vývozu do zahraničí, což je logickým vyústěním proexportní politiky České republiky, která se snaží export podporovat všemi možnými způsoby. Zahraniční obchod České republiky podléhá směrnicím v rámci Evropské unie, nicméně řadu smluv si může vyjednávat sama.

4.1.2 Hlavní partneři v zahraničním obchodě České republiky

Kritériem pro určení nejvýznamnějších obchodních partnerů České republiky nám slouží obrat, vývoz a dovoz. Analýzou těchto dat můžeme určit země, se kterými máme nejvýznamnější obchodní vztahy a dokážeme určit státy, které s Českou republikou obchodují nejvíce.

Tabulka 1 Obrat ČR 2017

Pořadí	Země	mil. Kč	Procenta
1.	Německo	2 365 437	29,4
2.	Polsko	547 819	6,8
3.	Čína	531 853	6,6
4.	Slovensko	507 479	6,3
5.	Francie	335 577	4,2
6.	Itálie	332 807	4,1
7.	Spojené království	309 712	3,8
8.	Rakousko	306 228	3,8
9.	Nizozemsko	250 485	3,1
10.	Maďarsko	216 673	2,7
11.	Ostatní	2 341 950	29,2
Celkem		8 046 020	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V tabulce č. 1, kde hlavním kritériem je obrat České republiky, můžeme vidět, že jednoznačně nejvyšší hodnoty dosahuje sousední Německo. Obrat 2 365 437 mil. Kč tvoří 29,4 % z celkového obratu České republiky. Na druhém a čtvrtém místě se nachází také sousední státy Polsko a Slovensko s 6,8 % a 6,3 %. Mezi nimi je Čína, která se díky její silné ekonomice dostala až na třetí místo. V poslední době Česká republika obchoduje s Čínou stále více a proniká na čínský trh. Ze sousedních států lehce zaostává Rakousko s celkovým obratem 306 228 mil. Kč, tvořících 3,8 %. Velice podobných hodnot dosahují také Francie a Itálie. Spojené království dosahuje obrat 309 712 mil. Kč, nicméně po vystoupení z Evropské unie můžeme očekávat pokles.

Tabulka 2 Vývoz ČR 2017

Pořadí	Země	mil. Kč	Procenta
1.	Německo	1 383 907	32,6
2.	Slovensko	323 776	7,6
3.	Polsko	254 062	6,0
4.	Francie	216 375	5,1
5.	Spojené království	210 774	5,0
6.	Rakousko	186 589	4,4
7.	Itálie	172 804	4,1
8.	Nizozemsko	147 282	3,5
9.	Maďarsko	126 552	3,0
10.	Španělsko	121 936	2,9
11.	Ostatní	1 100 531	25,8
Celkem		4 244 588	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

Z tabulky č. 2 lze určit, že jednoznačně největším odběratelem českých výrobků a služeb v zahraničí je opět Německo. Celkový export do Německa 1 383 907 mil. Kč tvoří až 32,6 % z celkového exportu České republiky. Druhým největším odběratelem s výrazným odstupem je Slovensko, kdy tento obchodní vztah vychází z historie a udržování dobrých obchodních vztahů. Hodnota 323 776 mil. Kč se však vůbec nepřibližuje vývozu do Německa. Mezi další významné odběratele patří se 6 % Polsko a dále pak Francie, Spojené království, Rakousko a Itálie. Celková hodnota vývozu v roce 2017 činila 4 244 588 mil. Kč.

Tabulka 3 Dovoz ČR 2017

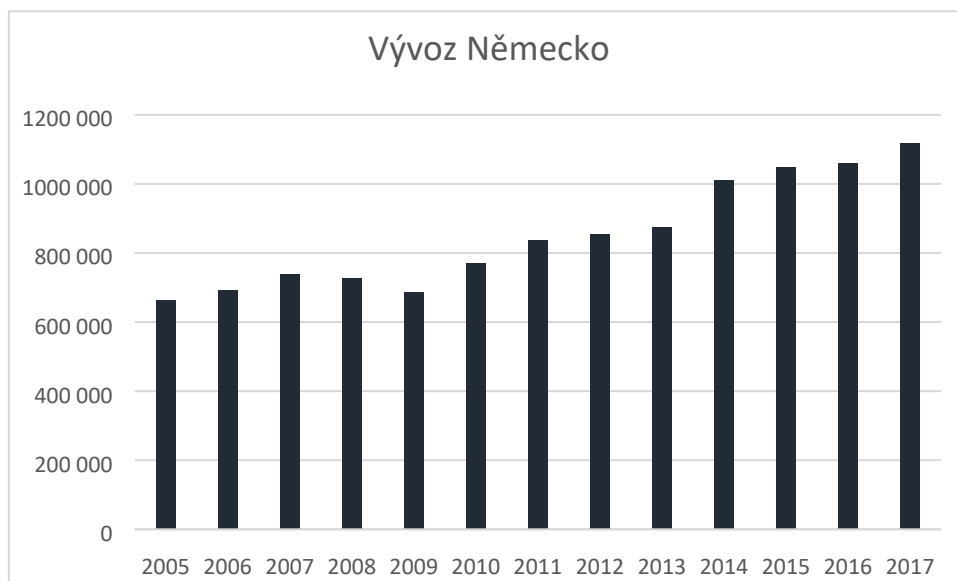
Pořadí	Země	mil. Kč	Procenta
1.	Německo	981 530	25,8
2.	Čína	475 614	12,5
3.	Polsko	293 757	7,7
4.	Slovensko	183 703	4,8
5.	Itálie	160 003	4,2
6.	Rakousko	119 639	3,1
7.	Francie	119 202	3,1
8.	Ruská federace	116 207	3,1
9.	Nizozemsko	103 202	2,7
10.	Spojené království	98 937	2,6
11.	Ostatní	1 149 638	30,4
Celkem		3 801 432	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V tabulce č. 3 se v pořadí také na nejvyšším místě nachází Německo s celkovou hodnotou dovozu do České republiky 981 530 mil. Kč. Dovoz z Německa tvoří přibližně jednu čtvrtinu všech dovezených výrobků a služeb. Na druhém místě se v roce 2017 umístila ekonomicky rychle se rozvíjející Čína, která stále více proniká na evropské trhy. Velice dobrých výsledků v této tabulce také dosahuje Polsko s podílem 7,7 %, za kterým následuje další sousední stát Slovensko. Nad 4% hranici se dokázalo dostat ještě Itálie s 160 003 mil. Kč. Celkový dovoz do České republiky v roce 2017 byl 3 801 432 mil. Kč.

Německo

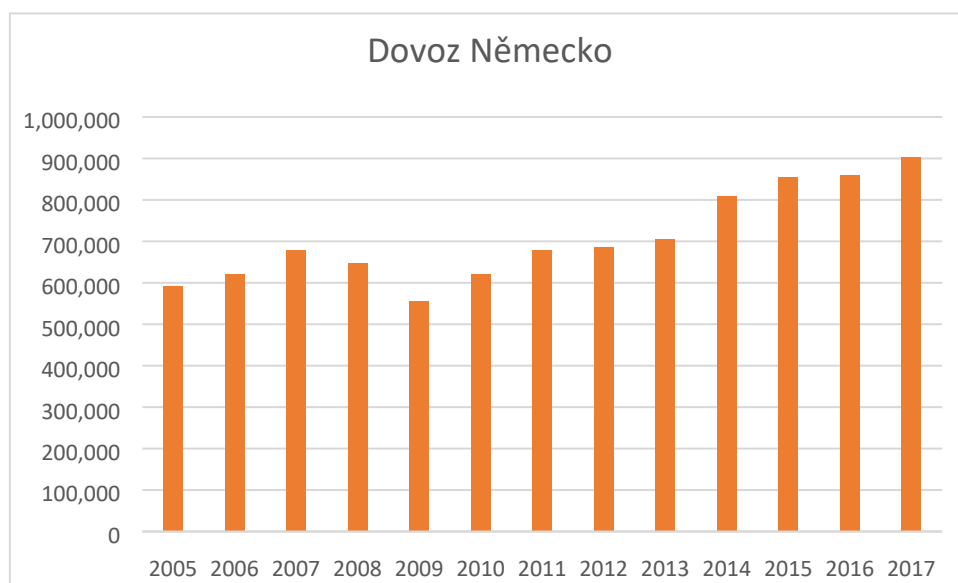
Graf 5 Vývoz zboží do Německa

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V grafu č. 5 sledujeme rostoucí trend. V roce 2005 hodnota vývozu zboží do Německa činila 662 138 mil. Kč. V roce 2017 byla hodnota vývozu už 1 118 862 mil. Německo tedy můžeme označit za nejvýznamnějšího obchodního partnera České republiky. Jelikož je česká ekonomika exportně orientovaná, můžeme hovořit o závislosti na obchodních vztazích se sousedním Německem a pro Českou republiku hrají daleko významnější roli. Významným dokumentem se stala Česko-německá deklarace o vzájemných vztazích a budoucím rozvoji.

Graf 6 Dovoz zboží z Německa

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V grafu č. 6 sledujeme rostoucí trend, kdy v roce 2005 vývoz zboží do Německa činil 662 138 mil. Kč. Za 12 let tato hodnota vzrostla až na 1 118 862 mil. Kč a je nejvýznamnější ze všech států, se kterými má Česká republika obchodní vztahy. Dovoz zboží z Německa tvoří přibližně jednu čtvrtinu celkového dovozu a je pro Českou republiku nejvýznamnější. Německo má na území České republiky známých zahraničních investic. Důležitou událostí pro rozvoj vzájemných obchodních vztahů byla v roce 2010 návštěva bavorského premiéra v Praze, na kterou navazovaly návštěvy českých politiků v Bavorsku. Česká republika obchoduje se všemi 16 spolkovými zeměmi Německa, především pak s Bavorskem, Bádensko-Württemberskem a se Severním Porýním-Vestfálskem.

Tabulka 4 Vývoz zboží do Německa dle CPA

CZ-CPA, verze 2.1	2015	2016	2017	
	mil. Kč	mil. Kč	mil. Kč	podíl v %
Produkty zemědělství, lesnictví a rybářství	24 090	21 324	20 620	1,8
Těžba a dobývání	10 458	4 575	2 464	0,2
Výrobky zpracovatelského průmyslu	980 035	1 003 111	1 061 688	94,9
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	13 883	8 973	8 324	0,7
Produkty související s vodou a odpady	9 196	9 434	12 943	1,2
Informační a komunikační produkty	11 368	13 001	12 792	1,1
Kulturní, zábavní a rekreační produkty	16	41	30	0,0
Celkem	1 049 057	1 060 469	1 118 862	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

Z tabulky č. 4 jednoznačně vyplývá, že nejvyšší podíl na vývozu do Německa mají výrobky zpracovatelského průmyslu a ostatní odvětví jsou oproti němu zanedbatelné. V konkrétních případech to je 31,1 % v kategorii motorových vozidel, 12,3 % tvoří stroje a zařízení a 10,9 % elektrická zařízení. Hlavní podíl na dosažení kladného salda má právě vývoz motorových vozidel, a to i přesto že německý automobilový průmysl má na evropském trhu velmi silné postavení.

Tabulka 5 Vývoz zboží do Německa dle CPA

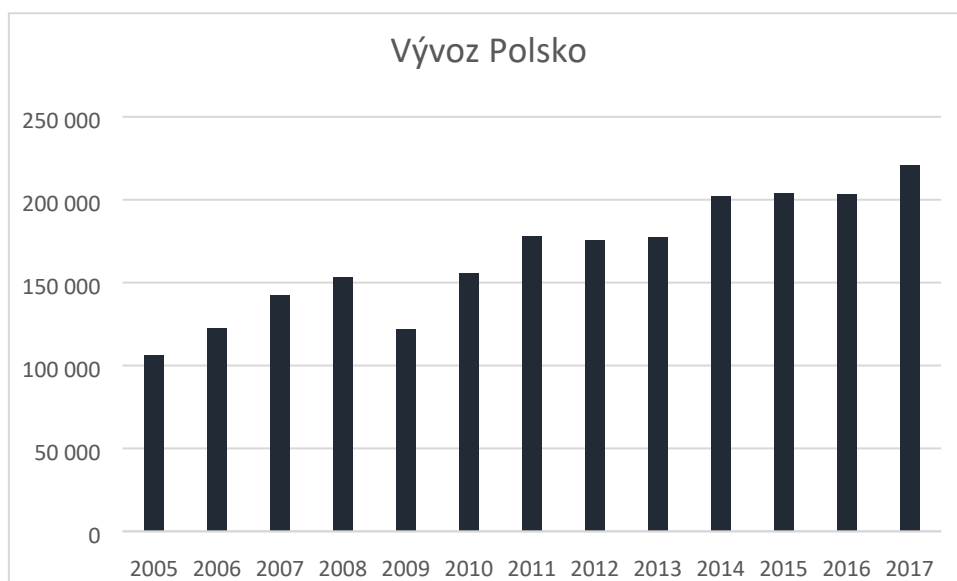
CZ-CPA, verze 2.1	2015	2016	2017	
	mil. Kč	mil. Kč	mil. Kč	podíl v %
Produkty zemědělství, lesnictví a rybářství	6 113	7 035	7 725	0,9
Těžba a dobývání	18 721	7 475	3 433	0,4
Výrobky zpracovatelského průmyslu	807 023	825 735	873 224	96,6
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	14 179	7 658	8 185	0,9
Produkty související s vodou a odpady	3 091	3 344	3 829	0,4
Informační a komunikační produkty	5 535	8 427	7 694	0,9
Kulturní, zábavní a rekreační produkty	15	348	75	0,9
Celkem	854 683	860 028	904 175	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

I v tabulce č. 5 převládají v dovozu z Německa výrobky zpracovatelského průmyslu v celkovém součtu 95,6 %. Dovoz motorových vozidel představuje 20,8 % v hodnotě 188 088 mil. Kč. Důvodem je výskyt několik automobilek světového významu na území Německa. Dále za zmínku stojí pouze kategorie strojů a zařízení, jejíž podíl tvoří 13,7 %. Žádná z dalších kategorií už hranici 10 % nepřesahuje.

Polsko

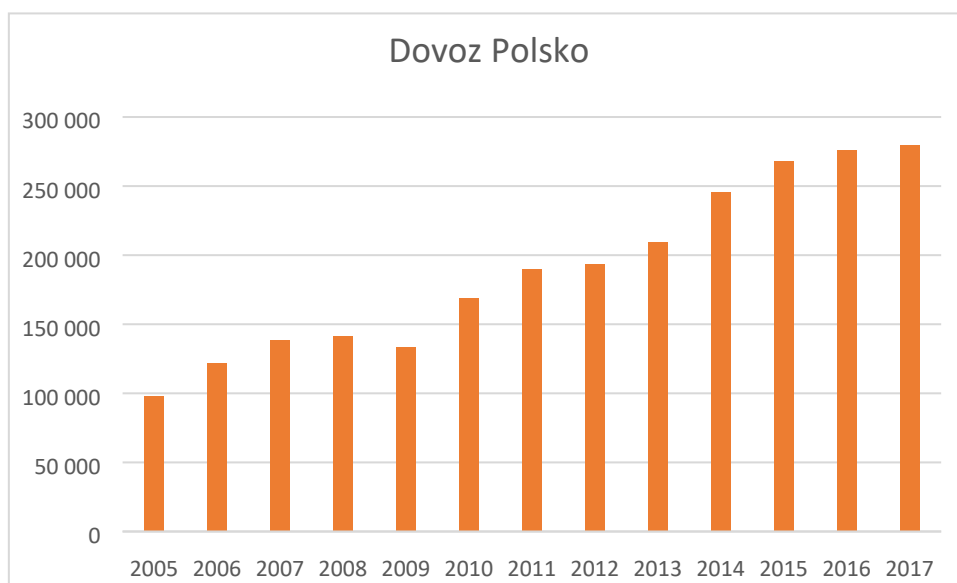
Graf 7 Dovoz zboží z Polska

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V grafu č. 7 můžeme pozorovat rostoucí trend vývozu zboží do sousedního Polska s výrazným propadem v roce 2009, kdy vývoz klesl z 153 413 mil. Kč na 121 941 mil. Kč. V roce 2009 se na vývozu do Polska výrazně podepsala světová obchodní recese. V následujícím roce ovšem opět započal růst a v roce 2017 činila hodnota vývozu zboží do Polska 220 919 mil. Kč. Rozvoj hospodářské spolupráce má na starosti Česko-polská mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci, scházející se každý rok již od roku 1994. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR také vytvořilo Pracovní skupinu pro hospodářství, obchod a dopravní infrastrukturu, která se rovněž zabývá prohlubováním hospodářské spolupráce.

Graf 8 Dovoz zboží z Polska

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V porovnání grafů č. 7 a č. 8 můžeme vidět, že vývoz zboží do Polska v letech 2005-2007 převyšuje dovoz zboží do České republiky. Od roku 2008 už však dovoz nad vývozem převládá a roste jejich rozdíl. V roce 2017 dovoz dosahuje hodnoty 279 394 mil. Kč, což je o 58 475 mil. Kč více než u vývozu. Polsko patří k největším agrárním dovozcům do České republiky. Jelikož Česká republika nedokáže naplno využít zpracovatelské kapacity, je velké množství masa dováženo právě z Polska. Jelikož v posledních letech došlo k několika incidentům ohledně dovážení masa, začaly v České republice mimořádná veterinární opatření na maso.

Tabulka 6 Vývoz zboží do Polska dle CPA

CZ-CPA, verze 2.1	2015	2016	2017	
	mil. Kč	mil. Kč	mil. Kč	podíl v %
Produkty zemědělství, lesnictví a rybářství	3 779	4 730	5 278	2,4
Těžba a dobývání	3 389	2 303	2 699	1,2
Výrobky zpracovatelského průmyslu	190 944	190 888	206 044	93,3
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	229	625	539	0,2
Produkty související s vodou a odpady	4 395	4 165	5 197	2,4
Informační a komunikační produkty	1 373	855	1 159	0,5
Kulturní, zábavní a rekreační produkty	0	1	2	0,0
Celkem	204 110	203 566	220 919	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V tabulce č. 6 můžeme vidět jednoznačně převládající sektor Výrobků zpracovatelského průmyslu, tvoří 93,3 % celkového vývozu do Polska. Nejvýznamnější kategorií v tomto sektoru jsou motorová vozidla 21,3 % a chemické látky a chemické přípravky 10,4 %. Z ostatních sektorů lze ještě zmínit Produkty zemědělství, lesnictví a rybářství a Produkty související s vodou a odpady, které mají shodně 2,4 %. Právě v agrárním sektoru patří je spolupráce mezi Polskem a Českou republikou velmi silná.

Tabulka 7 Dovoz zboží z Polska dle CPA

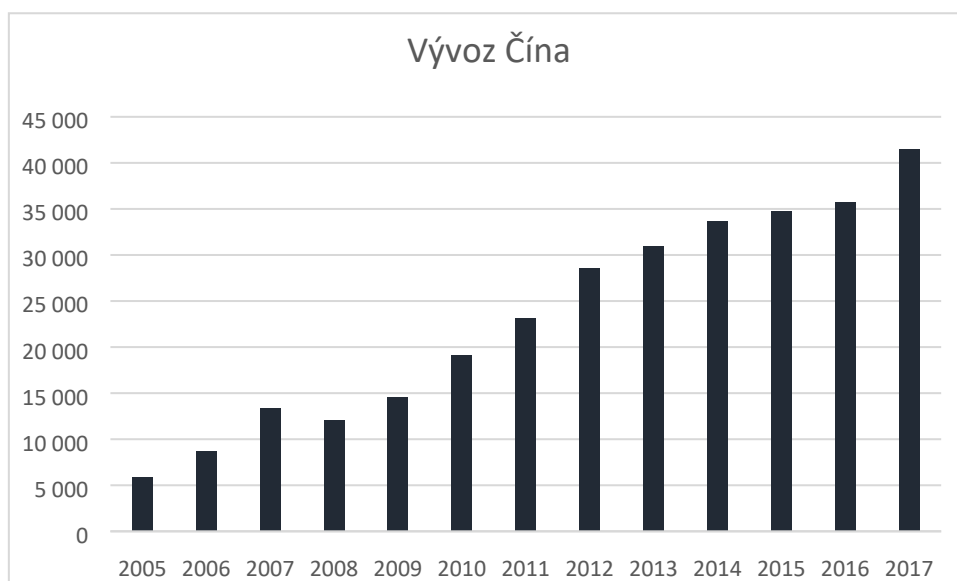
CZ-CPA, verze 2.1	2015	2016	2017	
	mil. Kč	mil. Kč	mil. Kč	podíl v %
Produkty zemědělství, lesnictví a rybářství	5 287	4 183	4 493	1,6
Těžba a dobývání	5 804	5 929	9 818	3,5
Výrobky zpracovatelského průmyslu	250 937	260 163	258 263	92,4
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	1 119	916	1 174	0,4
Produkty související s vodou a odpady	3 333	3 196	3 708	1,3
Informační a komunikační produkty	1 787	1 818	1 937	0,7
Kulturní, zábavní a rekreační produkty	0	0	0	0,0
Celkem	268 268	276 205	279 394	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V tabulce č. 7 můžeme opět vidět převládající Výrobky zpracovatelského průmyslu s nejvýraznějším zastoupením motorových vozidel a základních kovů. Na druhém místě se nachází Těžba a dobývání, které téměř výhradně tvoří černé a hnědé uhlí a lignit. Právě těžba černého a hnědé uhlí v příhraničních oblastech má významné postavení v obchodní spolupráci obou států.

Čína

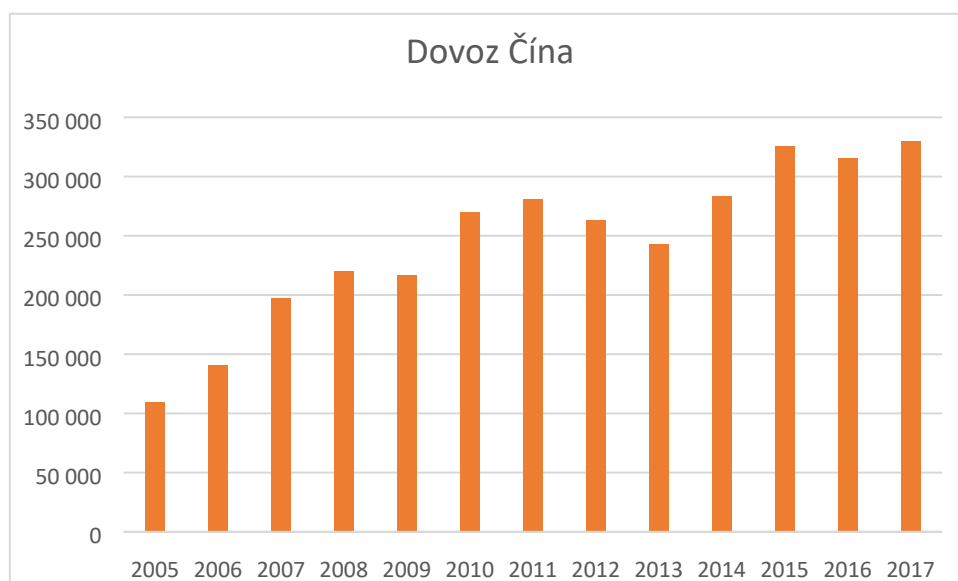
Graf 9 Vývoz zboží do Číny

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V grafu č. 9 můžeme vidět rostoucí trend vývozu zboží z České republiky do Číny. Růst trendu je opravdu progresivní, což nejlépe dokládá rozdíl mezi první a posledním rokem tohoto grafu. V roce 2005 činila hodnota vývozu 5 686 mil. Kč a v roce 2017 už 41 499 mil. Kč. Rozvíjející se čínský trh je pro nás značně zajímavý a Čína patří mezi prioritní země v rámci proexportní strategie. V posledních letech proběhlo několik vzájemných návštěv mezi politicky vysoce postavenými zástupci obou zemí a jednali možnostech další spolupráce. Na čínském trhu působí nejvýrazněji z českých firem skupina PPF a automobilka Škoda Auto. Banka Home Credit je největším zahraničním poskytovatelem spotřebitelských úvěrů v Číně. Vzhledem k náročnosti vyjednávání obchodů mohou firmy využívat služeb České exportní banky a Exportní garanční a zajišťovací společnosti.

Graf 10 Dovozy zboží z Číny

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V grafu č. 10 opět sledujeme rostoucí trend, tentokrát však se dvěma poklesy v letech 2009 a 2013. Dovozy z Číny jednoznačně převyšuje vývoz České republiky. V roce 2017 byla celková hodnota dovozu z Číny 329 584 mil. Kč. Číně se poměrně daří vyjednávání dohod o volném obchodu, kdy v roce 2018 jich má aktuálně sjednaných 15. Pro Čínu je Evropská unie jedním ze dvou největších obchodních partnerů, což podporuje čínský export i do České republiky. Největší investice na území České republiky provádí společnost CITIC group.

Tabulka 8 Vývoz zboží do Číny dle CPA

CZ-CPA, verze 2.1	2015	2016	2017	
	mil. Kč	mil. Kč	mil. Kč	podíl v %
Produkty zemědělství, lesnictví a rybářství	287	313	458	1,1
Těžba a dobývání	2	4	5	0,0
Výrobky zpracovatelského průmyslu	33 965	35 078	40 460	97,5
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	0	0	0	0,0
Produkty související s vodou a odpady	433	317	505	1,2
Informační a komunikační produkty	25	63	61	0,1
Kulturní, zábavní a rekreační produkty	12	9	11	0,0
Celkem	34 723	35 784	41 499	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

Z tabulky č. 8 vyplývá naprosto dominantní postavení vývozu Výrobků zpracovatelského průmyslu. Největší zastoupení má pak vývoz strojů a zařízení, motorových vozidel, počítačů, elektronických a optických přístrojů a elektrických zařízení, které dohromady tvoří 64,1 % procenta vývozu. Největším problémem při vývozu zboží z České republiky do Číny je značná vzdálenost a náklady na přepravu s ní spojené.

Tabulka 9 Dovoz zboží z Číny dle CPA

CZ-CPA, verze 2.1	2015	2016	2017	
	mil. Kč	mil. Kč	mil. Kč	podíl v %
Produkty zemědělství, lesnictví a rybářství	638	548	538	0,2
Těžba a dobývání	221	215	188	0,1
Výrobky zpracovatelského průmyslu	323 229	313 109	328 101	99,6
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	0	0	0	0,0
Produkty související s vodou a odpady	4	11	90	0,0
Informační a komunikační produkty	1 454	1 142	654	0,2
Kulturní, zábavní a rekreační produkty	10	6	13	0,0
Celkem	325 558	315 033	329 584	100,0

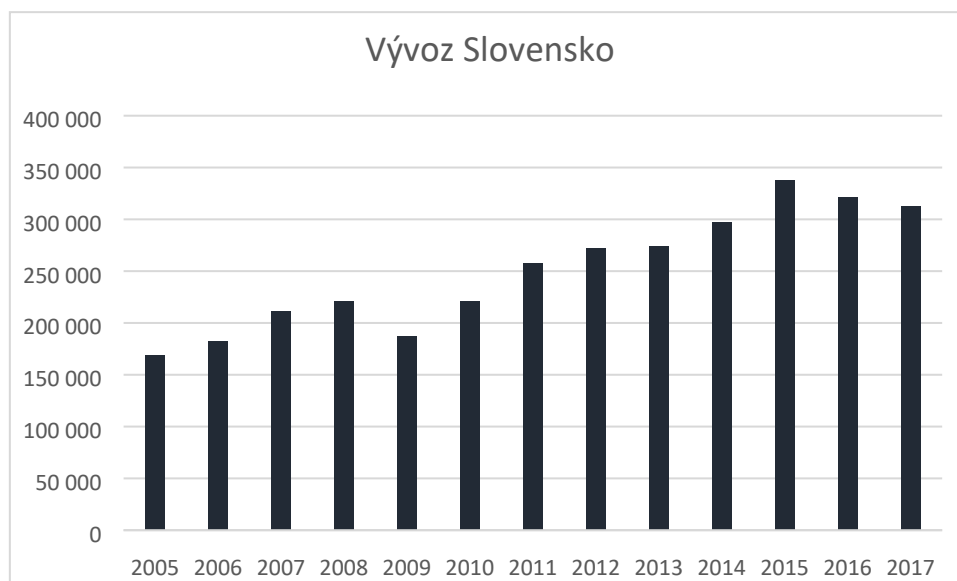
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

Dovoz zboží z Číny má jednu naprosto dominantní kategorii v počítačové technice, elektronických a optických zařízení, které tvoří 49,6 % veškerého dovezeného zboží z Číny. Vzhledem k obrovské technologické vyspělosti Číny jsou tyto výrobky jako elektronické přístroje a telekomunikační zařízení jednoznačně největším vývozním

artiklem. Elektrická zařízení tvoří 12,4 % dovezeného zboží do České republiky. Obě země se za pomoci mezinárodních smluv snaží prohlubovat obchodní vztahy a oboustranně podporovat vzájemný obchod.

Slovensko

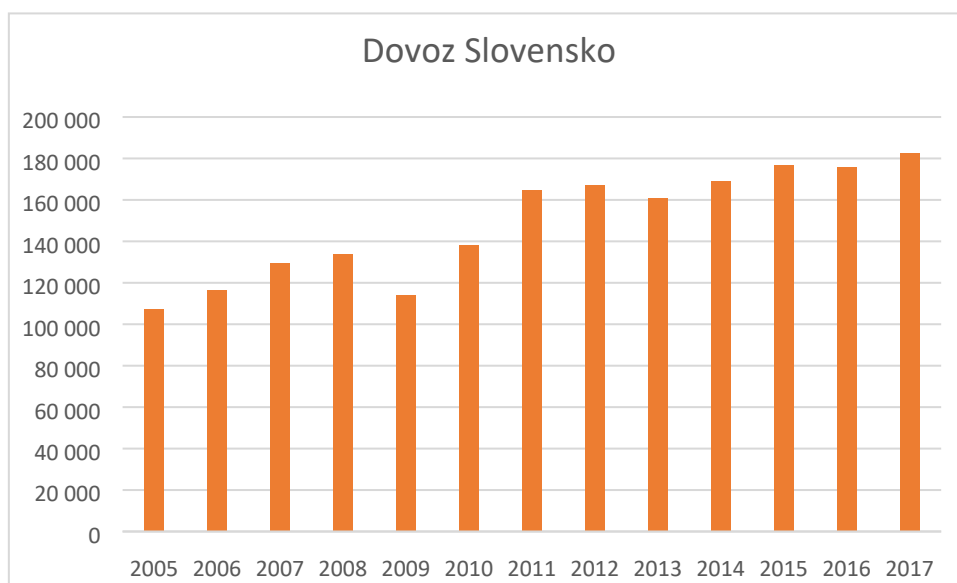
Graf 11 Vývoz zboží na Slovensko

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

Z grafu č. 11 lze vyčíst mírně rostoucí trend a dlouhodobě vysoké hodnoty vývozu na Slovensko. Nejvyšší hodnoty 337 769 mil. Kč dosahuje v roce 2015 a poté zaznamená v následujících dvou letech mírný pokles. Obchodní vztahy mezi Českou republikou a Slovenskem vycházejí ze vzájemné historie. Po rozpadu federace v roce 1993 podepsaly obě Evropskou dohodu o přidružení k ES. Tato smlouva vstoupila v platnost 1. února 1995 a měla značný vliv na zahraniční obchod a růst vzájemného zahraničního obchodu. Důležitým milníkem je vstup Slovenska do Evropské unie 1. května 2004. Nejvyšší nárůst vývozu na Slovensko nastal v letech 2010 a 2011 po skončení světové obchodní krize. Tato krize měla za následek výrazný pokles vývozu téměř o 18 %.

Graf 12 Dovoz zboží ze Slovenska

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

V grafu č. 12 můžeme sledovat rostoucí trend, ale hodnoty v letech 2011-2017 jsou poměrně podobné a růst se zpomaluje. Nejvyšší hodnota dovozu je v roce 2017 v celkovém součtu 182 828 mil. Kč. Na dovozu se také projevilo období světové hospodářské recese, po jejímž překonání byly v letech 2010 a 2011 zaznamenány nejvyšší meziroční přírůstky, a to 15,9 % a 21,5 %.

Tabulka 10 Vývoz zboží na Slovensko dle CPA

CZ-CPA, verze 2.1	2015	2016	2017	
	mil. Kč	mil. Kč	mil. Kč	podíl v %
Produkty zemědělství, lesnictví a rybářství	7 573	7 263	6 802	2,2
Těžba a dobývání	26 696	10 128	5 816	1,9
Výrobky zpracovatelského průmyslu	286 441	285 618	283 048	90,5
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	12 581	13 569	12 395	4,0
Produkty související s vodou a odpady	1 852	1 699	2 427	0,8
Informační a komunikační produkty	2 620	2 696	2 418	0,8
Kulturní, zábavní a rekreační produkty	6	10	19	0,0
Celkem	337 769	320 985	312 926	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

Nejvýznamnějším sektorem vývozu na Slovensko jsou Výrobky zpracovatelského průmyslu a na druhém místě s výrazným odstupem a hodnotou 4 % Elektřina, plyn, pára a

klimatizovaný vzduch. Největší zastoupení mají motorová vozidla, díky rozšířenému automobilovému průmyslu na území České republiky a potravinářské výroby na základě dobré dostupnosti mezi státy.

Tabulka 11 Dovoz zboží ze Slovenska dle CPA

CZ-CPA, verze 2.1	2015	2016	2017	
	mil. Kč	mil. Kč	mil. Kč	podíl v %
Produkty zemědělství, lesnictví a rybářství	4 986	4 713	5 096	2,8
Těžba a dobývání	834	974	777	0,4
Výrobky zpracovatelského průmyslu	162 600	160 445	168 642	92,2
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	4 971	6 231	4 517	2,5
Produkty související s vodou a odpady	2 023	2 084	2 626	1,4
Informační a komunikační produkty	1 213	1 286	1 151	0,6
Kulturní, zábavní a rekreační produkty	1	2	1	0,0
Celkem	176 627	175 735	182 828	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2019

Největší zastoupení dovozu ze Slovenska představují motorová vozidla 23,1 % a základní kovy 13,1 %. Jelikož i na Slovensku je automobilový průmysl značně rozšířen, jsou hlavní vývozní komoditou právě motorová vozidla nebo jejich součásti a příslušenství. K hranici 10 % se poté přibližují už pouze koks a rafinované ropné produkty.

4.2. Vybrané bilaterální smlouvy ČR

Německo

Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Spolkové republiky Německo o dalším rozvoji hospodářské, průmyslové a technické spolupráce

Dohoda byla podepsána podepsaná v německém Bonnu a vstoupila v platnost 22. ledna 1975. Hlavním důvodem uzavření této dohody je dlouhodobá hospodářská, průmyslová a technická spolupráce, tj. společné zřizování, výstavba a modernizace průmyslových zařízení, výroba a dodávky surovin a energie, výroba a dodávky surovin a energie, výměna patentů, licencí, know-how, technických postupů a informací.

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o započítání zásob ropy a ropných produktů České republiky uskladněných ve Spolkové republice Německo

12. ledna 2014 byla podepsána a vstoupila v platnost Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o započítání zásob ropy a ropných produktů České republiky uskladněných na výsoštném území Spolkové republiky Německo.

Čína

Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky

Dohoda podepsána mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky 22. dubna 2004 a vstoupila v platnost 26. října 2004. Umožňuje spolupráci v průmyslových, ekonomických a technologických oblastech. Mezi důležité cíle patří také vytváření obchodních kontaktů společně s využíváním obchodních a investičních příležitostí. V roce 2006 se poprvé sešel Ekonomický smíšený výbor, vytvořený k uskutečňování investičních projektů a řešení konkrétních problémů při obchodování.

Dohoda o spolupráci mezi Českou exportní bankou a EXIM Bank

Tato dohoda napomáhá českým firmám v pronikání na čínský trh, který pro ně může být velmi zajímavý, obzvláště v oblasti průmyslu.

Dohoda o letecké dopravě mezi vládou ČSSR a vládou Čínské lidové republiky

Podepsána 25. května 1988.

Statut společné komise pro vědeckotechnickou spolupráci mezi Československou republikou a Čínskou lidovou republikou

Podepsána 6. května 1952 v Pekingu

Dohoda mezi ČSR a ČLR o vypořádání vzájemných pohledávek vzniklých do 9. května 1945

Podepsána 13. listopadu 1957 v Pekingu

Smlouva mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Čínské lidové republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu

Podepsána 11. června 1987

Dohoda o letecké dopravě mezi vládou ČSSR a vládou Čínské lidové republiky

Podepsána 25. května 1988

Memorandum o porozumění mezi civilními aeroliniemi Československa a Číny týkající se textu Dohody o letectví a zřízení mezistátních linek mezi Československem a Čínou

Podepsána 31. prosince 1987 v Pekingu

Dohoda o vědeckotechnické spolupráci v oblasti železniční dopravy mezi FMDS ČSSR a Ministerstvem železnic Čínské lidové republiky

Podepsána 15. června 1988 v Praze

Dohoda mezi vládou ČSFR a vládou Čínské lidové republiky o podpoře a vzájemné ochraně investic

Podepsána 4. prosince 1991 v Pekingu

Dohoda mezi vládou České a Slovenské federativní republiky a vládou Čínské lidové republiky o spolupráci a vzájemné pomoci v oblasti celnictví

Podepsána 21. července 1992 v Praze

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou ČLR o vědeckotechnické spolupráci

Podepsána 1. června 1995 v Praze.

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky o podpoře a vzájemné ochraně investic

Dohoda vstoupila v platnost 1. září 2006.

Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Hongkongu - zvláštní administrativní oblasti Čínské lidové republiky o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu (Praha 6.6.2011)

Podepsána 6. června 2011

Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu (Peking 28.8.2009, v platnosti od 1.1.2012)

Podepsána 28. srpna 2009, ale v platnost vstoupila až 1. ledna 2012

Slovensko

Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a Ministerstvem hospodářství Slovenské republiky

Dohoda vstoupila v platnost 1. května 2004 a nahradila Dohodu o spolupráci mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a Ministerstvem hospodářství Slovenské republiky z 23. května 2000. Hlavním cílem je prohloubení vzájemných vztahů a rozvoj spolupráce. Dalšími důvody uzavření dohody je rozvoj středoevropského regionu a Evropské unie, jejíž jsou oba státy součástí.

Ostatní

Dohoda mezi Československou socialistickou republikou a Francouzskou republikou o hospodářské kooperaci na úseku průmyslu

Podepsána 23. února v Praze

Dlouhodobá dohoda o hospodářské, průmyslové a technické spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Francouzské republiky

Vychází z předešlé dohody a vstupuje v platnost 14. května 1986. Popisuje možnosti spolupráce československých a francouzských podniků a organizací v zemědělství, potravinářském průmyslu, automobilovém průmyslu, chemii, hutnictví – metalurgii, strojírenství, elektrotechnickém průmyslu, informatice, elektronice, ochraně životního prostředí, zdravotnictví a stavebnictví.

Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Italské republiky týkající se prohloubení průmyslové spolupráce na třetích trzích

Podepsána 8. ledna 1987 v Římě.

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Italské republiky o rozvoji hospodářské spolupráce

Podepsána 4. listopadu v Praze. V platnost vstupuje až 8. února 2001 po italské ratifikaci. Tato dohoda ukončila platnost Dohody mezi Československou socialistickou republikou a Italskou republikou o hospodářské spolupráci v oblasti průmyslu z 30. dubna 1970. Cílem dohody je zlepšení spolupráce a vztahů v oblasti průmyslu, technologických procesů, zemědělství a výroby potravin, dopravy, konvenčních a obnovitelných energií, telekomunikací a informačních technologií, zdravotní péče, ochrany životního prostředí a zabránění průmyslovým haváriím, jaderné bezpečnosti, turismu, vnitřního obchodu a ochrany spotřebitele, podpory malého a středního podnikání, řízení, odborného školení a výměny stážistů, finančních služeb a terciální sféry.

Dohoda mezi vládou ČR a Rakouskou spolkovou vládou o hospodářské, průmyslové, technické a technologické spolupráci

Podepsána 9. července 1993 a v platnost vstoupila 1. října 1993, čímž nahradila Dohodu o hospodářské a průmyslové spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a Rakouskou spolkovou vládou. Prioritou této dohody bylo budování systému

infrastruktury železnice, letecké dopravy, stavby silnic, telekomunikace, zásobování energií a teplem, vodní hospodářství. Dohoda pozbyla platnost 1. května 2004 na základě Sdělení Ministerstva zahraničních věcí vzájemnou shodou obou smluvních stran.

Všeobecná dohoda mezi vládou České republiky a vládou Království Saúdské Arábie

Dohoda je platná od 20. ledna 2003. Státy se zavazují k ekonomické, obchodní, investiční a technické spolupráci. Zahrnuje hlavně spolupráci v oblasti průmyslu, ropného průmyslu, petrochemického průmyslu, nerostného bohatství, zemědělství, chovu hospodářských zvířat a zdravotnictví. Dále dohoda také podporuje zprostředkování informací vědeckého a technologického výzkumu a výměnu technických postupů.

Protokol o změně znění článku 3 Všeobecné dohody mezi vládou Království Saúdské Arábie a vládou České republiky

Upravuje Všeobecnou dohodu mezi vládou České republiky a vládou Království Saúdské Arábie po vstupu České republiky do Evropské unie.

Obchodní smlouva mezi Československou republikou a Švýcarskou konfederací a Závěrečný protokol Bern

Smlouva byla sjednána 24. listopadu 1953 v Bernu. Obě strany se dohodly na poskytování nejvyšších možných výhod týkajících se cel, celních poplatků a způsobu jejich vybírání. Žádná ze smluvních stran nepožaduje označování původu zboží od druhé smluvní strany. V Závěrečném protokolu se obě země dohodly, že smlouva zůstane v platnosti do doby, dokud jedna ze smluvních stran neoznámí úmysl o ukončení používání této smlouvy. Toto oznámení však musí být nejméně jeden měsíc před ukončením spolupráce.

4.3 Nejdůležitější multilaterální dohody EU

Schengenská dohoda

Česká republika vstoupila do Schengenského prostoru 21. prosince 2007, kdy byly zrušeny kontroly na vnitřních hranicích a 30. března 2008 byly ukončeny kontroly i na

mezinárodních letišť. Česká vláda přijala Schengenskou strategii už v roce 2003 a zaváděla její pravidla co nejdříve a v co největším rozsahu. Tato dohoda měla a stále má pro Českou republiku velký význam, jelikož zrušení hraničních kontrol otevřelo nové možnosti.

Maastrichitská smlouva

Lisabonská smlouva

4.4 Vybrané obchodní smlouvy EU

Společná obchodní politika významně upravuje obchodní politiku všech členských států Evropské unie. Proto všechny dlouhodobé obchodní smlouvy, uzavřené před vstupem státu od Evropské unie, musí být upraveny tak, aby odpovídaly jejím normám. České republiky se tedy týkají všechny smlouvy uzavřené Evropskou unií s nečlenskými státy a upravují jejich obchodování. Hlavním dokumentem umožňujícím volné stanovování obchodní politiky Evropské unie jako celku je Lisabonská smlouva.

Dohoda o ekonomické partnerství (EPA)

Dohoda mezi Evropskou unií a Západní Afrikou uzavřená za účelem regionálního rozvoje.

Dohoda o volném obchodu mezi EU a Japonskem

Platná od 1. února 2019. Hlavním cílem dohody je odstranění cel na velkou většinu vývozu z Evropské unie. Pro Českou republiku má dohoda největší význam v oblasti vývozu potravinářských a zemědělských výrobků. Další příležitosti v proniknutí na japonský trh se naskýtají v chemickém a farmaceutickém průmyslu.

Transatlantická dohoda o obchodu a investicích mezi EU a USA (TTIP)

Jednání byla zahájena v červenci 2013, ale stále probíhají. Evropská unie a USA jsou největšími obchodními partnery. Uzavření dohody by mělo za následek pozitivní dopad na ekonomiku celého světa. Pokud bude uzavřena dohoda o volném, jednalo by se o nejvýznamnější obchodní dohodu vůbec.

Obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)

V platnosti od 21. září 2017. Hlavním úkolem dohody odstranění veškerých cel, což přináší řadu příležitostí uplatnění na kanadském trhu. Za rok 2017 vzrostl díky této dohodě obchod mezi Českou republikou a Kanadou o 26 %.

Dohoda z Cotonu

Dohoda podepsána 23. června 2000 mezi Evropskou unií a 79 africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi (ATK). Cílem je snižování chudoby a podpora hospodářského, kulturního a sociálního rozvoje.

Dohoda o Evropském hospodářském prostoru

Dohody o zóně volném obchodu s Evropskými státy volného obchodu (ESVO)

Podepsána 2. května 1992 a účinná od 1. ledna 1994. Umožňuje státům ESVO/EHP podílet se na vnitřním trhu ES. Členskými státy ESVO jsou Norsko, Švýcarsko, Island a Lichtenštejnsko. Státy ESVO jsou plně zapojeny do jednotného vnitřního trhu Evropské unie na základě unijního práva. Tato dohoda umožňuje volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Dále se smluvní strany zavazují, že nebudou narušovat hospodářskou soutěž a budou posilovat spolupráci v dalších oblastech, kterými se rozumí výzkum a vývoj, životní prostředí, vzdělávání a sociální politika.

Nařízení EHS jsou převzata do vnitřního právního řádu smluvních stran. U směrnic EHS mají smluvní strany ponechanou volbu způsobu jejich provedení.

Dohody o přidružení

Dohody uzavírané mezi Evropskou unií a ostatními státy, skupinami států nebo mezinárodními organizacemi. Existují dva druhy těchto dohod, a to se státy u kterých se dá v budoucnu předpokládat vstup do Evropské unie a státy u kterých se to předpokládat nedá. Většinou se v těchto smlouvách jedná o vytvoření zóny volného obchodu s průmyslovým zbožím.

Dohoda zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem

Dohoda byla podepsaná 12. září 1963 a je účinná od 1. prosince 1964. Hlavním cílem je rozvoj tureckého hospodářství a pozvednutí životní úrovně a zaměstnanosti tureckého národa.

Evropsko-středomořská dohoda zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Tuniskou republikou na straně druhé

Podepsána 17. července 1995 a je účinná od 1. března 1998. Mezi cíle této dohody patří poskytnutí vhodného rámce pro politické jednání mezi smluvními stranami a rozvíjení politických vztahů, stanovení podmínek pro postupnou liberalizaci, podpora hospodářských a sociálních vztahů, podpora integrace zemí Maghrebu, podpora hospodářské, sociální, kulturní a finanční spolupráce.

Evropsko-středomořská dohoda zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a státem Izrael na straně druhé

Podepsána 20. listopadu 1995 a je účinná od 1. června 2000. Mezi hlavní cíle patří vzájemná liberalizace práva a další postupná liberalizace, rozvoj hospodářských vztahů, zlepšení životní úrovně, podpora regionální spolupráce s ohledem na EU a podpora politické stability a míru.

Evropsko-středomořská dohoda zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Marockým knížectvím na straně druhé

Podepsána 26. února 1996 a je účinná od 1. března 2000. Ustanovení pravidelného politického dialogu mezi smluvními stranami. Dohoda o přispívání k prosperitě, stabilitě a bezpečnosti středomořského regionu a tolerance mezi kulturami.

Evropsko-středomořská dohoda zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Jordánským hášimovským královstvím na straně druhé

Podepsána 24. listopadu 1997 a je účinná od 1. května 2002. Jedná se o stanovení podmínek pro postupnou liberalizaci obchodu se zbožím, službami a kapitálem. Dalšími cíli jsou podpora hospodářského rozvoje a sociálních vztahů, rozvoj trvalého partnerství a regionální spolupráce.

Dohoda zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Chilskou republikou na straně druhé

Podepsána 18. listopadu 2002 a je účinná od 1. února 2003. Mezi prvky této dohody patří respektování demokratických principů a zásad lidských práv dle OSN, podpora udržitelného hospodářského a sociálního rozvoje a spravedlivého rozdělení přínosů, řádná správa věcí veřejných.

Dohoda o stabilizaci a přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a bývalou jugoslávskou republikou Makedonií na straně druhé

Podepsána 9. dubna 2001 a je účinná od 4. ledna 2004. Dohoda zajišťuje rozvoj politických vztahů, rozvoj hospodářské a mezinárodní spolupráce, podporu harmonických hospodářských vztahů a rozvoj oblasti volného obchodu mezi Evropskou unií a Makedonií a podporu regionální spolupráce ve všech oblastech, na něž se vztahuje.

Dohoda o stabilizaci a přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Chorvatskou republikou na straně druhé

Podepsána 29. října 2001. Jedná se o přípravu Chorvatska na vstup do Evropské unie, což se stalo 1. července 2013. Chorvatsko se tak stalo 28. členským státem.

5. Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnotit vývoj vnějších obchodních vztahů mezi Českou republikou a ostatními zeměmi. Zaměřuje se na určení nejvýznamnější obchodních partnerů za pomoci ukazatelů zahraničního obchodu. Ukazatele zahraničního obchodu jsou obrat, export a import. V práci je popsán export a import jednotlivých komodit.

Důležitou roli v bakalářské práci mají data z Českého statistického úřadu, která mapují zahraniční obchod České republiky v jednotlivých letech. Vytvoření přehledu literatury pomocí české i zahraniční literatury zaměřené na otázku mezinárodního obchodu. Vliv společné obchodní politiky Evropské unie na politiku České republiky. Zahraniční obchod je řízen obchodními smlouvami. Po vstupu ČR do EU je důležitý volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a osob. Každý stát si může stanovit svou vlastní zahraniční politiku. Česká obchodní politika je orientovaná proexportně a u většiny zemí převládá vývoz nad dovozem.

Na základě analýzy dat lze usoudit, sousední státy České republiky patří k největším obchodním partnerům. Klíčovým státem pro Českou republiku je Německo, které se podílí jednou třetinou na celkovém vývozu a z jedné čtvrtiny pak na dovozu. O Německu můžeme hovořit jako o dominantním státu pro zahraniční obchod České republiky, což dokazuje i velké množství uzavřených obchodních smluv. Některé tyto smlouvy vycházejí z poměrně dávné minulosti, což dokazuje vzájemné propojení i z historického hlediska. Dalším významným sousedním partnerem je pro Českou republiku Slovensko, kdy vzájemné vztahy opět vycházejí z minulosti, jelikož jsme dlouhou dobu tvořili jeden stát. Po rozpadu federace nastal okamžitý růst vzájemného obchodu, který byl později usnadněn vstupem obou států do Evropské unie. Dalším významným partnerem je Polsko, které se v roce 2017 podílelo na dovozu zboží do České republiky 7,7 % ze všech obchodních partnerů. Polsko je hlavním dovozcem v agrárním sektoru, naopak ve vývozu České republiky dominuje automobilový průmysl. Automobilový průmysl patří k nejrozšířenějším na území České republiky. Nejvýše umístěným státem mimo Evropskou unii je Čína. Co se týče vývozu České republiky, není celková hodnota taková,

jakou by se Česká republika představovalo a v budoucnu se určitě bude snažit o posílení pozice na tomto rychle se rozvíjejícím trhu a využívání obchodních příležitostí. V dovozu do České republiky se však Čína umístila hned za Německem s 12,5 % a největším dovozcem elektroniky na český trh.

Česká republika podléhá řadě obchodních smluv a dohod uzavřených Evropskou unií. Nicméně má i vlastní právo uzavírat obchodní dohody, které poskytují výhody v zahraničním obchodě. Mezi další cíle zahraničních dohod samozřejmě patří udržování a zlepšování politických i hospodářských vztahů s jednotlivými státy. Česká republika má uzavřené obchodní dohody se všemi významnými partnery, ze kterých vzájemně profitují.

I. Summary

The main aim of this thesis was to evaluate the development of external trade relations between the Czech Republic and other countries. It focuses on identifying the most important trading partners with the help of foreign trade indicators. Foreign trade indicators are turnover, export and import. The thesis describes the export and import of individual commodities.

An important role in the bachelor thesis has data from the Czech Statistical Office, which map the foreign trade of the Czech Republic in individual years. For creating a review of literature was using Czech and foreign literature on the issue of international trade. The influence of the European Union's common commercial policy on the Czech Republic's policy. Foreign trade is governed by business contracts. The free movement of goods, services, capital and persons is important after the Czech Republic's accession to the EU. Every state can set his own foreign policy. Czech trade policy is pro-export oriented, and export mostly dominated over import.

On the basis of data analysis, the neighboring countries of the Czech Republic are among the largest trading partners. The key country for the Czech Republic is Germany, which accounts for one third of total exports and one quarter of imports. We can speak about Germany as a dominant state inr foreign trade for the Czech Republic, it is evidenced by the large number of commercial contracts. Some of these treaties are based on a relative long past, demonstrating interconnection from a historical perspective. Another important neighboring partner for the Czech Republic is Slovakia, when mutual relations are based on the past, as we have long been one state. After the collapse of the federation, there was an immediate increase in mutual trade, which was later facilitated by the accession of both states to the European Union. Another important partner is Poland, which in 2017 contributed 7.7% of all business partners to the Czech Republic's imports of goods to the Czech Republic. Poland is the main importer in the agrarian sector, while the Czech Republic is dominated by the automotive industry. The automotive industry is one of the most widespread in the Czech Republic. China is the highest-ranking country outside the European Union. As far as the Czech Republic's exports are concerned, the overall value is not what the Czech Republic would represent and in the future it will certainly seek to strengthen its position in this fast-growing market and exploit business opportunities. In

import to the Czech Republic China placed just behind Germany with 12.5 % and China is the largest electronics importer on the Czech market.

The Czech Republic is subject to a number of commercial agreements and agreements concluded by the European Union. However, it also has its own right to enter into trade agreements that provide benefits in foreign trade. Other objectives of foreign agreements include maintaining and improving political and economic relations with individual states. The Czech Republic has concluded business agreements with all major partners from which they benefit,

II. Zdroje

Literatura

Beneš, V. (2004). *Zahraniční obchod*. Praha: Grada Publishing.

Cihelková, E. (2003). *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. Praha: C.H. Beck.

Černošáková, E. (1992). *Operace v zahraničním obchodě: (vybrané kapitoly)*. Praha: VŠE.

Čichovský, L. (1997). *Marketing zahraničního obchodu*. Praha: Radix.

Daniels, J. D., Radebaugh, L. H., & Sullivan, D. P. (2009). *International business: environments and operations* (12th ed). Upper Saddle River: Pearson Education.

Dvořák, P. (1999). *Základy mezinárodní obchodní politiky*. Praha: VŠE.

Fojtíková, L., & Lebieczik, M. (2008). *Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C.H. Beck.

Gaisford J. A. & Kerr W. A. (2007). *Handbook on International Trade Policy*. Northampton: Edward Elgar Publishing.

Kalínská, E. (2010). *Mezinárodní obchod v 21. století: aktuální trendy ve vývoji mezinárodních ekonomických vztahů, efekty mezinárodního obchodu, mezinárodní měnový systém, obchodní politika, podnikatelské prostředí*. Praha: Grada Publishing.

Landorová, A. (1997). *Peníze a banky*. Praha: Karolinum.

Marková, J. (2002). *Mezinárodní měnové instituce*. Praha: Nakladatelství Oeconomica.

Plchová, B. (2001). *Zahraniční obchod* (2., aktualiz. vyd). Praha: Bankovní institut.

Pouzarová, I. (1998). *Mezinárodní obchod: (vybrané kapitoly)*. Č. Budějovice: ZF JU.

Svatoš, M. (2009). *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada.

Šroněk, I. (1997). *Světová obchodní organizace*. Praha: VŠE.

Tichá, L. (2007). *Vnější obchodní vztahy ČR*. Č. Budějovice: EF JU.

Internetové zdroje

Businessinfo.cz. (2011, 13. červenec) *Podpora ekonomických zájmů ČR v zahraničí.*

Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/podpora-ekonomickych-zajmu-cr-zahranici-3830.html#p-content>

Businessinfo.cz. (2012, 1. říjen) *Mezinárodní instituce v mezinárodním obchodě.*

Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mezinarodni-instituce-v-mezinarodnim-obchode-23486.html#!&chapter=1>

Businessinfo.cz. (2012, 16. dubna) *Exportní strategie České republiky pro období 2012*

až 2020. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/exportni-strategie-cr-2012-az-2020-7148.html#!&chapter=1>

Europa.eu. (n.d.) *Základní informace o EU.* Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu_cs

INTRACEN. (n.d.) Dostupné z: <http://www.intracen.org/itc/about/>

IMF. (n.d.) Dostupné z: <https://www.imf.org/en/About>

MPO. (2006, 10. dubna) *Společná obchodní politika EU.* Dostupné z:

<https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/tvorba-principy-a-strategie-obchodni-politiky/spolecna-obchodni-politika-eu--7754/>

MPO. (2012, 15. března) *Exportní strategie ČR 2012 - 2020.* Dostupné z:

<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/ministerstvo/ministr/exportni-strategie-cr-2012---2020-103015/>

MPO. (2018, 11. dubna) *Základní informace k WTO a DDA.* Dostupné z:

<https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/svetova-obchodni-organizace/zakladni-informace/zakladni-informace-k-wto-a-dda--7894/>

MPO. (2018, 6. dubna) *Stručná charakteristika Organizace pro hospodářskou spolupráci*

a rozvoj. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-organizace-a-obchod/oecd/strucna-charakteristika-organizace-pro-hospodarskou-spolupraci-a-rozvoj-5915/>

MZV. (2015, 1. prosinec) *Podpora ekonomických zájmů ČR v zahraničí*. Dostupné z: https://www.mzv.cz/ekonomika/cz/servis_exporterum/poskytovana_podpora/ekonomicka_diplomacie.html

MZV. *Základní informace o OECD*. Dostupné z: https://www.mzv.cz/oecd.paris/cz/zakladni_informace_o_oecd/index.html

OECD. (n.d.) Dostupné z: <http://www.oecd.org/about/>

UNCTAD. (n.d.) Dostupné z: <https://unctad.org/en/Pages/aboutus.aspx>

INTRACEN. (n.d.) Dostupné z: <http://www.intracen.org/itc/about/>

III. Seznam grafů a tabulek

Seznam grafů

Graf 1 Obrat ČR 2005-2017 v mil. Kč.....	23
Graf 2 Vývoz ČR 2005-2017 v mil. Kč.....	24
Graf 3 Dovoz ČR 2005-2017 v mil. Kč.....	25
Graf 4 Saldo obchodní bilance ČR v mil. Kč.....	26
Graf 5 Vývoz zboží do Německa.....	30
Graf 6 Dovoz zboží z Německa.....	31
Graf 7 Dovoz zboží z Polska.....	33
Graf 8 Dovoz zboží z Polska.....	34
Graf 9 Vývoz zboží do Číny.....	36
Graf 10 Dovoz zboží z Číny.....	37
Graf 11 Vývoz zboží na Slovensko.....	39
Graf 12 Dovoz zboží ze Slovenska.....	40

Seznam tabulek

Tabulka 1 Obrat ČR 2017.....	27
Tabulka 2 Vývoz ČR 2017.....	28
Tabulka 3 Dovoz ČR 2017.....	29
Tabulka 4 Vývoz zboží do Německa dle CPA.....	31
Tabulka 5 Vývoz zboží do Německa dle CPA.....	32
Tabulka 6 Vývoz zboží do Polska dle CPA.....	34
Tabulka 7 Dovoz zboží z Polska dle CPA.....	35
Tabulka 8 Vývoz zboží do Číny dle CPA.....	38
Tabulka 9 Dovoz zboží z Číny dle CPA.....	38
Tabulka 10 Vývoz zboží na Slovensko dle CPA.....	40
Tabulka 11 Dovoz zboží ze Slovenska dle CPA.....	41

